

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

M

Paper-III HISTORY

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

Seat No.

(In words)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature)

(Name)

2. (Signature)

(Name)

DEC - 10313

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 32

Number of Questions in this Booklet : 75

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 75 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळी वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळा किंवा काळा बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

DEC-10313/III

HISTORY**Paper III****इतिहास****प्रश्नपत्रिका III****Time Allowed : 2½ Hours]****[Maximum Marks : 150****Note :** This Paper contains **Seventy Five (75)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.**सूचना :** या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्नांची उत्तरे सोडवा.

1. Which of the following is *not* an Archaeologist from Maharashtra ?

- (A) H.D. Sankhalia
(B) K. Padayya
(C) M.K. Dhavalikar
(D) B.B. Lal

2. 'Jhukar Culture' is found at :

- (A) Kalibangan
(B) Chanhu-daro
(C) Banwali
(D) Ropar

1. खालील कोणते पुरातत्वतज्ञ महाराष्ट्रातील नाही ?

- (A) एच. डी. संखालीया
(B) के. पदय्या
(C) एम. के. ढवळीकर
(D) बी. बी. लाल

2. 'झुकार संस्कृती' येथे मिळाली :

- (A) कालीबंगन
(B) चान्हुन्दारो
(C) बनावली
(D) रोपड़

3. Megalithic sites in Maharashtra are concentrated in :
- (A) Dhulia District
(B) Jalgaon District
(C) Nagpur District
(D) Aurangabad District
4. Which hymn of Rigveda gives an idea of the educational system ?
- (A) Nasadiya hymn
(B) Purusha hymn
(C) Manduka hymn
(D) Ganstuti hymn
5. Rigvedic bhishaj was a :
- (A) Carpenter
(B) Ironsmith
(C) Physician
(D) Goldsmith
3. महाराष्ट्रातील महापाषाणसंस्कृती क्षेत्रांचे केंद्रस्थान येथे आहे :
- (A) धुळे जिल्हा
(B) जळगाव जिल्हा
(C) नागपुर जिल्हा
(D) औरंगाबाद जिल्हा
4. ऋग्वेदकालीन शिक्षणपद्धतीची माहिती कोणत्या सुक्तात मिळते ?
- (A) नासदीयसुक्त
(B) पुरुषसुक्त
(C) मंडुकसुक्त
(D) गाणस्तुतीसुक्त
5. ऋग्वेदातील 'भिसाज्' म्हणजे :
- (A) सुतार
(B) लोहार
(C) वैद्य
(D) सोनार

6. Rigveda <i>does not</i> mention the river which lies to the west of the Indus : (A) Kabul (B) Gomal (C) Swat (D) Taigris	6. सिंधु नदीच्या पश्चिमेकडील कोणत्या नदीचा उल्लेख ऋग्वेदात नाही ? (A) काबुल (B) गोमल (C) स्वात (D) तैग्रीस
7. The following mountain peaks were referred to as the source of soma by Rigvedic composers ? (A) Silament (B) Saptapuda (C) Mujavant (D) Shivalaya	7. ऋग्वेदामाणे कोणते शिखर हे सोम वनस्पतीचे स्रोत होते ? (A) सिलमेंत (B) सप्तपुडा (C) मुजावंत (D) शिवालय
8. Gatha-Saptashati is a collection of Prakrit poems dealing with : (A) Love lores (B) Worship rituals (C) Astrology (D) Geneology	8. प्राकृतमधील गाथा-सप्तशती ह्या कवीतासंग्रहाचा विषय : (A) प्रेम-शृंगार (B) आराधना-कर्मकांड (C) ज्योतीषविद्या (D) वंशावळ

9. 'Mahashilakantaka' was the name of a :

- (A) Person
- (B) Title
- (C) Weapon
- (D) The Monument

10. The Sarvastivada sect originated at :

- (A) Vaishali
- (B) Mathura
- (C) Pataliputra
- (D) Takshashila

11. Sixteen Mahajanpadas are mentioned in :

- (A) Dighnikaya
- (B) Dipvansha
- (C) Anguttarnikaya
- (D) Buddhacharitam

9. 'महाशिलकंटक' म्हणजे :

- (A) व्यक्तिनाम
- (B) बिरुद
- (C) आयुध
- (D) स्मारकनाम

10. सर्वास्तीवादांचा पंथ येथे निर्माण झाला :

- (A) वैशाली
- (B) मथुरा
- (C) पाटलीपुत्र
- (D) तक्षशिला

11. सोळा महाजनपदांचा उल्लेख येथे मिळतो :

- (A) दिघनिकाय
- (B) दिपवंश
- (C) अंगुत्तरनिकाय
- (D) बुद्धचरितम्

12. Which of the following Jaina texts were compiled at the first Jaina Council held at Pataliputra ?

- (A) 12 Angas
- (B) 14 Purvas
- (C) 6 Chheda Sutras
- (D) 10 Prakirnas

13. Who has stated that Chandragupta Maurya as young man had met Alexander face to face in Punjab ?

- (A) Plutarch
- (B) Justin
- (C) Megasthenes
- (D) Arrian

12. पहिल्या जैनधर्म परिषदेमध्ये खालील जैन रचना तयार करण्यात आली :

- (A) 12 अंग
- (B) 14 पुर्व
- (C) 6 छेदसुत्र
- (D) 10 प्रकिर्ण

13. कोणाच्या मते तरुण चंद्रगुप्त मौर्य याची पंजाबमध्ये अलेक्झांडर बरोबर समोरासमोर भेट झाली होती.

- (A) प्लुटार्क
- (B) जस्टीन
- (C) मेगॅस्थिनिस
- (D) एरीयन

14. Ashoka refers to the importance of medical herbs, roots and fruits for the treatment of human beings and animals in :
- (A) Pillar Edict II
(B) Kalinga Edict
(C) Rock Edict
(D) Bhabru Edict
15. The 'tinai' mentioned in the Sangam literature correspond to :
- (A) Political territories in the South
(B) Economic transactions with other regions
(C) Ecological zones in the South
(D) Social hierarchy in the South
14. कोणत्या अभिलेखात सम्राट अशोकने मानव व प्राणी यांवरील उपचारासाठी कंद-मुळे व फळांच्या औषधीगुणांचे महत्त्व सांगितले आहेत ?
- (A) स्तंभालेख II
(B) कर्लींग येथील आलेख
(C) शिलालेख II
(D) भाब्रुयेथील आलेख
15. संगम वाङ्मयातील 'तिनाई' म्हणजे :
- (A) दक्षिणेतील शासित प्रदेश
(B) दुसऱ्या प्रदेशाबरोबर केलेला आर्थिक व्यवहार
(C) दक्षिणेतील पर्यावरणीय क्षेत्रे
(D) दक्षिणेतील समाजातील उतरंड

16. Paloura, mentioned as a port in the early sources, was located on the coast of :
- (A) Kerala
(B) Vanga
(C) Kalinga
(D) Andhra
17. The first Sanskrit text based on the Buddha's life is :
- (A) Gatha Saptashati
(B) Karpurmanjiri
(C) Buddhacharitam
(D) Amarkosha
18. Which one of the following rules were not fixed by the guilds ?
- (A) Work
(B) Price
(C) Distribution
(D) Social Conduct
16. प्राचीन साधनांमध्ये बंदर म्हणून उल्लेखिलेले पलौरा हे कोणत्या प्रदेशाच्या समुद्रकिनारी होते.
- (A) केरळ
(B) वंग
(C) कर्लींग
(D) आंध्र
17. बुद्धांच्या जीवनावर आधारित पहिली संस्कृत रचना म्हणजे :
- (A) गाथा सप्तशती
(B) कर्पूरमंजीरी
(C) बुद्धचरीतम्
(D) अमरकोश
18. खालीलपैकी कोणत्याविषयी श्रेणी नियमावली होत नसत ?
- (A) काम
(B) किंमत
(C) वितरण
(D) सामाजिक वर्तन

19. Which of the following urban centres was *not* prominent during Satavahan times ?
- (A) Pratishthan
(B) Ujjain
(C) Arikamedu
(D) Kanchivaram
20. The idea of incarnation associated with the protection of the society, became widespread during :
- (A) Post-Gupta period
(B) Post-Mauryan period
(C) Post-Harshavardhana period
(D) Rigvedic period
21. Which of the following was *not* a capital of a regional kingdom in the early Medieval Period ?
- (A) Malkhed
(B) Kanchipuram
(C) Aihole
(D) Badami
19. कोणते शहर सातवाहन काळात महत्त्वपूर्ण नव्हते ?
- (A) प्रतिष्ठाण
(B) उज्जैन
(C) अरीकामेडू
(D) कांचीवरम
20. समाजाच्या रक्षणासाठी अवतार ही संकल्पना कोणत्या काळात प्रचलित झाली ?
- (A) गुप्तोत्तर कालखंड
(B) मौर्योत्तर कालखंड
(C) हर्षोत्तर कालखंड
(D) ऋग्वेदीय कालखंड
21. प्रारंभी मध्ययुगीन काळातील प्रादेशिक राज्यांची खालीलपैकी कोणती राजधानी नव्हती ?
- (A) मालखेड
(B) कांचीपुरम
(C) ऐहोळ
(D) बदामी

22. An important early medieval description of the west-coast of India is found in the writings of :
- (A) Al-Idrisi
(B) Al-Masudi
(C) Ibn-Batutah
(D) Abdur Razzaq
23. In the course of the 11th century, the intercourse between South India and China had become so wide spread that a large Chinese settlement came up Tamil Nadu at the port of :
- (A) Kaveripatnam
(B) Mailapur
(C) Cuddalore
(D) Nagapattnam
22. भारताच्या पश्चिमी समुद्रकिनाऱ्याचे, आरंभीच्या मध्ययुगाचे महत्त्वपूर्ण वर्णन कोणाच्या लिखाणात मिळते ?
- (A) अल्-इद्रीसी
(B) अल्-मासुदी
(C) इब्न-बतुता
(D) अब्दुर रझाक
23. दक्षिण भारत आणि चीन ह्यांचे संबंध 11व्या शतकात इतके वाढले की, तामीळनाडूच्या कोणत्या बंदरात चीनी लोकांची मोठी वसाहत वसली.
- (A) कावेरीपट्टम्
(B) मैलापूर
(C) कडलुर
(D) नागापट्टणम्

24. Mount Abu temples were built between the :
- (A) 12th and 14th centuries
 (B) 11th and 13th centuries
 (C) 10th and 12th centuries
 (D) 9th and 11th centuries
25. Which of the following gives the correct order of Medieval ports, from North to South ?
- (A) Sopara, Kalyan, Thane, Panvel
 (B) Thane, Kalyan, Sopara, Panvel
 (C) Panvel, Thane, Sopara, Kalyan
 (D) Kalyan, Panvel, Thane, Sopara
26. An important medieval merchant guild of South India was the :
- (A) Shreni
 (B) Samaya
 (C) Nagarattar
 (D) Ayyavole
24. माऊंटअबुची मंदिरे ह्याकाळात बांधली गेलीत :
- (A) 12 ते 14वे शतक
 (B) 11 ते 13वे शतक
 (C) 10 ते 12वे शतक
 (D) 9 ते 11वे शतक
25. खालीलपैकी कोणी उत्तर ते दक्षिण असा योग्य मध्ययुगीन बंदराच्या नावाचा क्रम लावलेला आहे ?
- (A) सोपारा, कल्याण, ठाणे, पनवेल
 (B) ठाणे, कल्याण, सोपारा, पनवेल
 (C) पनवेल, ठाणे, सोपारा, कल्याण
 (D) कल्याण, पनवेल, ठाणे, सोपारा
26. दक्षिण भारतातील महत्त्वाचा मध्ययुगीन व्यापारी संघ :
- (A) श्रेणी
 (B) समय्या
 (C) नगरट्टार
 (D) अय्याओले

27. Which of the following pairs is *not* correctly matched ?

- (A) Amir Khusrau : Tughlaqnama
 (B) Afif : Tarikh-i-Firozshahi
 (C) Barni : Futuh-us-Salatin
 (D) Yadhya bin Ahmad Sirhindi :
 Tarikh-i-Mubarak Shahi

28. A crucial factor in the decline of the Bahmani rule was :

- (A) The rise of regionally powerful nobles
 (B) The arrival of the Portuguese on the Indian coast
 (C) The rise of the Vijayanagar Empire
 (D) The long-drawn-out conflict between the Afaqis and Deccanis

27. खालील जोड्यांपैकी अयोग्य जोडी कोणती ?

- (A) अमीरखुस्रो : तुघलकनामा
 (B) अफीफ : तारिख-ए-फिरोजशाही
 (C) बरनी : फुतुह-उस-सलातीन
 (D) व्याह्या-बीन-अहमद सरहींदी : तारिख-इ-
 मुबारकशाही

28. बहामनी सत्तेच्या न्हासासाठी कारणीभूत निर्णायक घटक होता :

- (A) प्रबळस्थानिक सरदारांचा उदय
 (B) भारतीय समुद्रकिनाऱ्यावरील पोर्तुगिजांचे आगमन
 (C) विजयनगर साम्राज्याचा उदय
 (D) अफाकी व दख्खनी यांच्या मधील प्रदिर्घ संघर्ष

29. The Aravidu dynasty was the :

- (A) Fourth Dynasty of Vijayanagar
 (B) Third Dynasty of Vijayanagar
 (C) Second Dynasty of Vijayanagar
 (D) First Dynasty of Vijayanagar

30. From whom, in all probability, did the Marathas secure training in the art of Guerilla warfare ?

- (A) Sambhaji
 (B) Shivaji
 (C) Shahji
 (D) Malik Ambar

29. आरविडू घराणे होते :

- (A) विजयनगरचे चौथे घराणे
 (B) विजयनगरचे तिसरे घराणे
 (C) विजयनगरचे दुसरे घराणे
 (D) विजयनगरचे पहिले घराणे

30. गनिमी-युद्धतंत्राचे प्रशिक्षण मराठ्यांनी

कोणाकडून मिळवले असण्याची शक्यता आहे ?

- (A) संभाजी
 (B) शिवाजी
 (C) शहाजी
 (D) मलिक अंबर

31. What term is used to describe the amount taken as war booty by the Pindaris when they travelled with the Maratha armies ? What percentage was claimed by them ?

- (A) Katraparcha, 15%
- (B) Zortalab, 45%
- (C) Maganmai, 10%
- (D) Palpatti, 25%

32. What was the unit of measurement of land in the Maratha dominions ?

- (A) Jarib
- (B) Taraf
- (C) Kathi
- (D) Daftari Bigha

31. जेव्हा पेंढारी मराठीसैन्यासोबत कुचकरीत, त्यावेळी त्यांनी केलेल्या लुटीच्या रक्कमेचे वर्णन करण्याकरीता कोणती संज्ञा वापरली ? किती टक्क्यांची मागणी ते करीत ?

- (A) कात्रापर्चा 15%
- (B) जोरतलब 45%
- (C) मगनमई 10%
- (D) पालपट्टी 25%

32. मराठाप्रांतातील जमीनमोजणीचे एकक काय होते ?

- (A) जरीब
- (B) तरफ
- (C) काठी
- (D) दप्तरी बिघा

33. The word *Medhekat* means :

- (A) A wooden fort
- (B) A fort with stone bastions
- (C) A hill fort
- (D) A sea facing fort

34. Given below are two statements. One is labelled '*Assertion*' (A) and the other is labelled '*Reason*' (R). Identify the correct answer from the choices given below :

- (A) According to the Shariat, 4/5 of the booty is to be distributed among the soldiers, instead the Delhi Sultan generally appropriated 4/5 for themselves.
- (R) Since the army consisted of paid soldiers, the Sultan did not consider the policy illegal.

Answer :

- (A) Both 'A' and 'R' are true, but 'R' is not the correct explanation of 'A'
- (B) 'A' is true, but 'R' is false
- (C) Both 'A' and 'R' are true, and 'R' is the correct explanation of 'A'
- (D) 'A' is false, but 'R' is true

33. 'मेढेकट' म्हणजे :

- (A) लाकडी किल्ला
- (B) दगडी बुरुज असलेला किल्ला
- (C) गीरी दुर्ग
- (D) समुद्रोन्मुखी किल्ला

34. खाली दोन विधाने दिलेली आहेत, त्यातील एक '*निश्चित विधान*' (A) आहे. दुसरे '*निश्चित कारण*' (R) आहे. खालील पर्यायातुन योग्य उतर ओळखा :

- (A) शरियतनुसार लुटीच्या 4/5 भाग सैनिकांमध्ये वाटला जावा असा संकेत होता. त्या ऐवजी दिल्लीसुलतान साधारणतः 4/5 हिस्सा स्वतः साठी ठेवीत.
- (R) सैन्यदल पगारी असल्याने स्वतःसाठी 4/5 ठेवण्याच्या धोखाला सुलतान बेकायदेशीर मानत नव्हता.

पर्याय :

- (A) A आणि R दोन्ही विधाने बरोबर आहेत R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (B) A हे बरोबर विधान आहे पण R हे चूक आहे
- (C) A आणि R दोन्ही विधाने बरोबर आहेत आणि R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (D) A हे चूक विधान आहे पण R हे बरोबर आहे

35. Mashrut means a rank attached to :
- (A) A place
(B) A person
(C) A village
(D) A province
36. The Patrimonial Bureaucratic model of the Mughal state put forward by Stephen Blake is based on :
- (A) The theories of Talcott Parsons
(B) The theories of Karl Marx
(C) The theories of Emile Durkheim
(D) The theories of Max Weber
37. The idea of oriental Despotism was suggested by Marx and extended by :
- (A) Weber
(B) Gramsci
(C) Wittfogel
(D) Lenin
38. Ananda Ranga Pillai was a merchant attached to :
- (A) English East India Company at Madras
(B) French East India Company at Chandernagar
(C) English East India Company at Calcutta
(D) French East India Company at Pondicherry
35. कश्याचा संदर्भातील दर्जा म्हणजे 'मशरूत' :
- (A) जागा
(B) व्यक्ती
(C) खेडे
(D) प्रांत
36. स्टिफन ब्लेकने मांडलेल्या मोगलांच्या पितृसत्ताक नौकरशाहीचा नमुना कश्यावर आधारित होता ?
- (A) तालकॉट पारसंसंचा सिद्धांत
(B) कार्ल मार्क्सचा सिद्धांत
(C) एमिल डरखिमचा सिद्धांत
(D) मॅक्स वेबरचा सिद्धांत
37. मार्क्सने सुचविलेल्या पौरात्य दमनशाहीच्या संकल्पनेचा विकास कोणी केला ?
- (A) वेबर
(B) ग्रामची
(C) विटफोगेल
(D) लेनिन
38. व्यापारी आनंद रंगा पिल्लै हा कश्याशी संलग्न होता ?
- (A) इंग्लीश ईस्ट इंडिया कंपनी (मद्रास)
(B) फ्रेंच ईस्ट इंडिया कंपनी (चंद्रनगर)
(C) इंग्लीश ईस्ट इंडिया कंपनी (कलकत्ता)
(D) फ्रेंच ईस्ट इंडिया कंपनी (पॉण्डिचरी)

Answer Q. Nos. 39 to 42 based either on the English or the Marathi passage :

The legacy of the Indo-Muslim frontier, the medieval Indian economy, and new connection with Europe helped to create conditions favourable to the rise of an imperial state in North India. These conditions by no means assured that such a state would arise, or that it would be ruled by the Timurids. The Mughal empire was the product of a prolonged political struggle whose outcome was in large measure due to the abilities and good fortune of its founders and builders. The two founders of the Mughal empire, Babur and his son and successor, Humayun, eventually won a bitter struggle with the Afghans for supremacy in Northern India. In this conflict the Mughals, although kings, scarcely to be viewed as emperors. They fought, sometimes

प्रश्न क्र. 39 ते 42 हे पुढे दिलेल्या उताऱ्यावर आधारित आहेत. इंग्रजीतील किंवा मराठीतील उताऱ्यातील प्रश्नांची उत्तरे द्या :

उत्तर भारतातील एका साम्राज्याचा उदय होण्यास अनुकूल परिस्थिती निर्माण होण्यास भारतीय मुस्लीम सीमेचा वारसा, मध्ययुगीन भारतीय अर्थव्यवस्था व युरोपशी नवे संबंध यांची मदत झाली. कोणत्याही कारणाद्वारे असे राज्य उदयास येईल वा त्यावर तैमूरवंशीय राज्य करतील या बाबतीत सदरील परिस्थितीद्वारे आश्वासित केले नव्हते. मुघल साम्राज्य प्रदीर्घ राजकीय संघर्षाचे अपत्य होते, ज्याची उपलब्धी साम्राज्याच्या संस्थापक व क्षमता व सुदैवामुळे विस्तृत होती. उत्तर भारतातील वर्चस्वासाठी मुघल साम्राज्याचे दोन संस्थापक बाबर व त्याचा पुत्र वारस हुमायुन यांनी अफगाणांविरुद्धचा प्रखर संघर्ष अंतिमतः जिंकला. या संघर्षात जरी ते राजे असले तरी मुघल क्वचितच सम्राट म्हणून पाहिले गेले. उत्तर भारतातील सुपीक गंगा खोऱ्यात मुघल अधिपत्या खालील राज्य निर्माण करण्यासाठी प्रसंगी आत्यंतिक प्रतिकूल परिस्थितीत मुघल लढले.

against overwhelming odds, to create a Mughal domain in the rich Indo-Gangetic plain of North India. Their principal adversaries were Afghans who had supplanted Turks and Persians to become the most powerful and widely dispersed foreign Muslim groups in Northern India. Under the Lodi dynasty thousands of Afghan soldiers and traders had migrated from the mountain valley of Afghanistan to the plains of North India. Many, like the founder of the Lodi dynasty, Buhlul Lodi, could trace their origins to the overland horse trade. North India demands for riding and battle horses created a ready market for the hardy horses of the Central Asian steppe. By this point in time many of these Afghan adventurers had settled on the land as local lords who controlled a Hindu peasantry.

उत्तर भारतातील सर्वात प्रबळ व सार्वत्रिक अस्तित्व असणारा परकीय मुस्लिम गट बणण्यासाठी तुर्क व पर्शियांना ज्यांनी हुसकावले ते अफगाण मुघलांचे प्रमुख विरोधक होते. लोदी घराण्याच्या सत्ते अंतर्गत हजारो अफगाण सैनिक व व्यापारी अफगाणिस्तानच्या पर्वत रांगामधून उत्तर भारताच्या पठारावर स्थलांतरित झाले होते. लोदी घराण्याच्या संस्थापक बहलुल लोदी प्रमाणे अनेकजण त्यांचे मूळ खुष्कीच्या घोडे व्यापाऱ्यांमध्ये शोधू शकत. घोडेस्वारी व युद्ध कामासाठी मध्य आशियातील मैदानी प्रदेशातील काटक अशवांसाठी तयार बाजार-पेठेची उत्तर भारतीय मागणीमुळे निर्मिती झाली. या वेळेपर्यंत या अफगाण साहसीपैकी अनेकजण ह्या भूमीवर हिंदू शेतकरी वर्गावर नियंत्रण ठेवणारे स्थानिक अधिपती म्हणून स्थिरावले होते.

39. The First two Mughal rulers should not be termed 'emperors' because :
- (A) They were not accepted as such by their own nobles
- (B) Humayun received a great challenge from Rana Sanga of Mewar
- (C) The Afghan challenge
- (D) Members of the family refused to accept them as such
40. Tremendous opposition was faced by the Mughals in their attempt to carve out an empire in :
- (A) The mountain valleys of Afghanistan
- (B) The Indo-Gangetic Plains
- (C) The Indus Valley
- (D) The Central Asian Steppes
39. प्रथम दोन मुघल राज्यकर्त्यांना 'सम्राट' असे संबोधले जाऊ नये, कारण :
- (A) त्यांच्या सरदारांनी त्यांना सम्राट म्हणून स्वीकारले नव्हते
- (B) मेवाडच्या राणा संगाने हुमायुनला मोठे आव्हान दिले होते
- (C) अफगाण आव्हान
- (D) त्यांच्या कुटुंबायांनी त्यांना 'सम्राट' मानण्यास नकार दिला होता.
40. कोठे साम्राज्य निर्माण करण्यास मुघलांना तीव्र विरोधास तोंड द्यावे लागले ?
- (A) अफगानिस्तानच्या डोंगर रांगा
- (B) गंगा खोऱ्यातील मैदानी प्रांत
- (C) सिंधू खोरे
- (D) मध्य आशियन मैदानी प्रदेश

41. The most powerful and widely dispersed foreign group in North India was :
- (A) The Turks
(B) The Afghans
(C) The Persians
(D) The Mughals
42. The Lodis could trace their origins to :
- (A) The overland horse trade
(B) The overland silk trade to China
(C) The long distance trade to Turkey
(D) The Islamic states of Central Asia
43. Mahalwari system was in practice in the areas of :
- (A) Punjab and Agra
(B) Bengal and Bihar
(C) Berar
(D) Gujarat
41. उत्तर भारतातील सर्वाधिक प्रबल व व्यापक विस्तार असणारा परकीय गट कोणता होता ?
- (A) तुर्क
(B) अफगाण
(C) पर्शियन
(D) मुघल
42. लोदी त्यांचे मूळ.....येथे शोधू शकत.
- (A) परप्रांताबरोबरचा खुष्कीचा अश्वव्यापार
(B) चीनशी खुष्कीचा रेशीम व्यापार
(C) तुर्कस्थानशी दीर्घ अंतराचा व्यापार
(D) मध्य आशियामधील मुस्लिम राज्य
43. महालवारी प्रथा खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्रात प्रचलित होती ?
- (A) पंजाब आणि आग्रा
(B) बंगाल आणि बिहार
(C) बेरार
(D) गुजरात

44. The main item of export by the East India Company from the Deccan was :

- (A) Cotton
- (B) Jute and Silk
- (C) Rice
- (D) Jute

45. The factor which precipitated the decline of Indian Industries, particularly rural artisan industries, was :

- (A) Rise in prices
- (B) Growth in population
- (C) Building of railways
- (D) Pressure of agriculture

44. डेक्कन भागातून इस्ट इंडिया कंपनी ही वस्तू निर्यात करित होती :

- (A) कापूस
- (B) ताग आणि रेशीम
- (C) तांदूळ
- (D) ताग

45. भारतीय, प्रामुख्याने ग्रामीण कारागीर, उद्योगाचा ऱ्हास कोणत्या घटकाने निश्चिती केली ?

- (A) किंमत वाढ
- (B) लोकसंख्यावृद्धी
- (C) रेल्वेची बांधणी
- (D) शेतीचा दबाव

46. Which of the following was NOT a result of the unvarying revenue demand introduced by the British in Bengal ?

- (A) It put greater premium on the capacity for land management at village level
- (B) It generated pressure for production of cash crops
- (C) It improved the position of the moneylender
- (D) It forced a return to a barter system

47. The only European country which did not prohibit or impose heavy duties on the import of Indian cotton goods was :

- (A) Germany
- (B) France
- (C) Holland
- (D) Italy

46. बंगालमधील ब्रिटिशांच्या निश्चित महसूल (कायमधारा) धोरणाचे पुढील परिणाम

नव्हता :

- (A) खेडेगावाच्या पातळीवर अतिरिक्त महसूलाच्या रक्कमेचा बोझा
- (B) नगदी पीक घेण्यासाठीची जबरदस्ती
- (C) सावकारांच्या स्थान दर्जाकडे दुर्लक्ष
- (D) वस्तुविनिमय पद्धतीकडे पुन्हा वाटचाल

47. असे कोणते युरोपीय राष्ट्र होते की ज्याने भारतीय सुती मालाच्या आयातीवर बंदी घातली नाही वा प्रचंड आयातकर लादला नाही :

- (A) जर्मनी
- (B) फ्रान्स
- (C) हॉलंड
- (D) इटली

48. Which among the following works is *not* associated with Mount Stuart Elphinstone ?
- (A) India Today
(B) History of India
(C) Early Muslims in India
(D) The Crescent in India
49. In 1888, Sir Sayyid Ahmed founded the :
- (A) Upper Indian Mohammedan Association
(B) Patriotic Association
(C) National Conference
(D) Muslim League
50. The modern Indian historian who has written "It is difficult to avoid the conclusion that the so-called First National War of Independence was neither first, nor national, nor a war of independence", is :
- (A) R.C. Majumdar
(B) Tara Chand
(C) K.K. Datta
(D) S.C. Sen
48. खालीलपैकी कोणत्या लेखनाशी माऊन्ट स्टुअर्ट एल्फिन्स्टन संबंधित नाही ?
- (A) आजकालचा भारत
(B) भारताचा इतिहास
(C) भारतातील प्रारंभीचे मुस्लिम
(D) भारतातील चंद्रकोरीचे आगमन
49. 1888 मध्ये सर सय्यद अहमद यांनी..... ची स्थापना केली.
- (A) अपर इंडियन मोहम्मेटन असोसिएशन
(B) पॅट्रिऑटिक असोसिएशन
(C) नॅशनल कॉन्फरन्स
(D) मुस्लिम लीग
50. आधुनिक भारतातील कोणत्या इतिहासकाराने लिहिले आहे की, "असा निष्कर्ष टाळणे अवघड आहे की तथाकथित पहिले राष्ट्रीय स्वातंत्र्य युद्ध न की पहिले ना राष्ट्रीय ना स्वातंत्र्य युद्ध होते" :
- (A) आर.सी. मुजुमदार
(B) ताराचंद
(C) के.के. दत्ता
(D) सुरेशचंद्र सेन

51. Match the following and select the *correct* answer from the codes given below :

(a) Shubhasuchak	(i) Mumbai
(b) Harikishor	(ii) Akola
(c) Varchad Samachar	(iii) Yevatmal
(d) Subodha Patrika	(iv) Satara

Codes :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (iv)	(iii)	(ii)	(i)
(B) (iii)	(ii)	(i)	(iv)
(C) (iv)	(ii)	(iii)	(i)
(D) (ii)	(i)	(iv)	(iii)

52. Arrange the following in correct chronological order :

- (i) Rowlatt Act
- (ii) Jallianwala Bagh Tragedy
- (iii) Government of India Act of 1919
- (iv) Death of B.G. Tilak

The *correct* answer is :

(A) (i)	(ii)	(iii)	(iv)
(B) (ii)	(i)	(iv)	(iii)
(C) (i)	(iii)	(ii)	(iv)
(D) (iii)	(i)	(ii)	(iv)

51. जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतामधून योग्य उत्तर निवडा :

(a) शुभसूचक	(i) मुम्बई
(b) हरिकिशोर	(ii) अकोला
(c) वरचढ समाचार	(iii) यवतमाळ
(d) सुबोध पत्रिका	(iv) सातारा

संकेतांक :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (iv)	(iii)	(ii)	(i)
(B) (iii)	(ii)	(i)	(iv)
(C) (iv)	(ii)	(iii)	(i)
(D) (ii)	(i)	(iv)	(iii)

52. खालील घटना कालक्रमाने जुळविलेला सुयोग्य पर्याय निवडा :

- (i) रौलेट कायदा
- (ii) जालियनवाला बाग दुर्घटना
- (iii) 1919 चा भारत सरकार कायदा
- (iv) बा. गं. टिळकांची मृत्यु

उचित पर्याय आहे :

(A) (i)	(ii)	(iii)	(iv)
(B) (ii)	(i)	(iv)	(iii)
(C) (i)	(iii)	(ii)	(iv)
(D) (iii)	(i)	(ii)	(iv)

53. Who formed the Justice Party ?
- (A) Ramaswami Naicker
(B) M.C. Rajah
(C) C.N. Mudaliar and T.M. Nair
(D) M. Karunanidhi
54. Which of the following periodicals is *not correctly* matched with its editor ?
- (A) Bande Mataram—Aurobindo Ghosh
(B) New India—Bipin Chandra Pal
(C) Yugantar —Bhupendranath Dutta
(D) Sandhya—Barindra Ghosh
55. Kuka sect was formed by :
- (A) Guru Gobind Singh
(B) Ranjit Singh
(C) Ram Singh
(D) Prakash Singh

53. जस्टीस पार्टीची स्थापना कोणी केली ?
- (A) रामास्वामी नायकर
(B) एम्.सी. राजा
(C) सी.एन्. मुदलीयार आणि टी.एम्.नायर
(D) एम. करुणानीधी
54. खालीलपैकी कोणत्या वृत्तपत्रांचे नाव व त्यांच्या संपादकाच्या नाव बरोबर जुळत नाही ?
- (A) वंदेमातरम् — अरविंदो घोष
(B) न्यू इंडिया — बिपीन चंद्र पाल
(C) युगांतर — भुपेन्द्रनाथ दत्ता
(D) संध्या — बारीन्द्र घोष
55. कुका पंथ कोणी स्थापिला ?
- (A) गुरु गोविंद सिंग
(B) रणजित सिंग
(C) राम सिंग
(D) प्रकाश सिंग

56. Rabindranath Tagore surrendered his title to the British because of :
- (A) Non-cooperation Movement
 (B) Civil Disobedience Movement
 (C) Jallianwala Bagh Massacre
 (D) Poona Pact
57. What was the attitude of the socialists towards Govind Vallabh Pant's resolution, moved at the Tripuri Session of the Congress, held in March 1939 ?
- (A) They opposed the resolution
 (B) They supported the resolution
 (C) They remained neutral
 (D) They did not attend the meeting
58. Who among the following was *not* a member of the Cabinet Mission 1946 ?
- (A) Lord Pathick Lawrence
 (B) Sir Stafford Cripps
 (C) A.V. Alexander
 (D) Winston Churchill
56. रबींद्रनाथ टागोरांनी ब्रिटीशांना आपली पदवी कशामुळे परत केली ?
- (A) असहकार चळवळ
 (B) सविनय कायदेभंग
 (C) जालियनवाला बाग हत्याकांड
 (D) पूणे करार
57. मार्च 1939 मध्ये काँग्रेसच्या त्रिपुरा अधिवेशनात गोविंद वल्लभ पंत यांनी मांडलेल्या ठरावाबाबत सामाजवाद्यांच्या दृष्टीकोन काय होता ?
- (A) त्यांनी ठरावाला विरोध केला
 (B) त्यांनी ठरावाला पाठिंबा दिला
 (C) ते तटस्थ राहिले
 (D) बैठकीत अनुपस्थित राहिले
58. खालीलपैकी कोण 1946 चा कॅबिनेट मिशनचा सदस्य नव्हता ?
- (A) लॉर्ड पॅथिक लॉरेन्स
 (B) सर स्टॅफोर्ड क्रिप्स
 (C) ए. व्ही. अलेक्झांडर
 (D) विन्सटन चर्चिल

59. Who has the authority to proclaim the Emergency ?
- (A) The Parliament
(B) The President
(C) The Prime Minister
(D) The Home Minister
60. Sarat Chandra Bose formed the :
- (A) Socialist Republican Party
(B) Forward Bloc
(C) Communist Party of India
(D) Kisan Sabha
61. A boundary between India and China is called :
- (A) McMahon Line
(B) Durand Line
(C) Stafford Line
(D) Radcliffe Line
62. The most fearless and bold woman leader of the peasant movement, who sacrificed her life to protect peasants' rights was :
- (A) Ambica Chakraborty
(B) Snehlata Wadekar
(C) Veera Gunnamma
(D) Preeti Lata Wadekar
59. आणीबाणी जाहिर करण्याचा अधिकार कोणास आहे ?
- (A) संसद
(B) राष्ट्रपती
(C) पंतप्रधान
(D) गृहमंत्री
60. सरतचंद्र बोस यांनी कशाची स्थापना केली ?
- (A) समाजवादी प्रजासत्ताक पक्ष
(B) फॉरवर्ड ब्लॉक
(C) भारतीय साम्यवादी पक्ष
(D) किसान सभा
61. भारत व चीन दरम्यानची सीमारेषा..... म्हणून संबोधिली जाते.
- (A) मॅकमोहन रेषा
(B) ड्युरँड रेषा
(C) स्टॅफोर्ड रेषा
(D) रॅडक्लिफ रेषा
62. शेतकऱ्यांचे हक्क टिकविण्यासाठी स्वतःच्या आयुष्याचा त्याग करणारी, शेतकरीचळवळीतील अतिशय धाडसी. निर्भिक महिला नेता होती ?
- (A) अंबिका चक्रवर्ती
(B) स्नेहलता वाडेकर
(C) वीरा गुन्नम्मा
(D) प्रितीलता वाडेकर

63. The unique contribution of Rani Gaidinliu's Naga movement was that :
- (A) She integrated the tribal movement with the Civil Disobedience Movement
- (B) She gave valuable support to the Indian National Army
- (C) It was the only nationalist movement by the tribals of the North-east
- (D) For the first time the tribals of the North-east demanded autonomy
64. One of the following *does not* come under the purview of external criticism :
- (A) Authorship of documents
- (B) The sources
- (C) Dates
- (D) Contents of the documents
65. Who among the following believes that history could be described without the philosophy of causation ?
- (A) Ranke
- (B) Hegel
- (C) Comte
- (D) Simon
63. राणी गाईदिन्लूच्या नागा चळवळीचे वैशिष्ट्यपूर्ण योगदान म्हणजे :
- (A) तिने आदिवासी चळवळीची सांगड सविनय कायदेभंग चळवळीबरोबर घातली
- (B) आझाद हिंद फौजेला अमुल्य मदत
- (C) ही ईशान्यभारतातील एकमेव आदिवासी चळवळ होय
- (D) पहिल्यांदाच ईशान्यभारतातील आदिवासींनी स्वायत्ततेची मागणी केली
64. खालीलपैकी कोणती बाब बाह्य परिक्षणांतर्गत क्षेत्र नाही ?
- (A) कागदपत्रांचा लेखक
- (B) साधने
- (C) तारखा
- (D) कागदपत्रांमधील मजकूर
65. खालीलपैकी कोणी असे मानले की कार्यकारणभावाच्या तत्वज्ञानाशिवाय इतिहासाचे वर्णन केले जाऊ शकते ?
- (A) रॅन्के
- (B) हेगेल
- (C) कोंत
- (D) सिमाँ

66. Who remarked that 'the subject of history is history itself' ?
 (A) Oakshott
 (B) Henri Pirenne
 (C) Benedetto Croce
 (D) Rainier
67. Who among the following is associated with Social Darwinism ?
 (A) Herbert Spencer
 (B) Malthus
 (C) Adam Smith
 (D) Thomas Gresham
68. Who has discussed the concept of 'Arrested Civilization' ?
 (A) Toynbee
 (B) Hegel
 (C) Marx
 (D) Ranke
69. Who among the following is called the 'Father of Humanism' ?
 (A) Dante
 (B) Patrarch
 (C) Harvey
 (D) Cicero
70. Two important thinkers associated with the Enlightenment are :
 (A) Voltaire and Diderot
 (B) Friedrich Engels and Karl Marx
 (C) St. Thomas Aquinas and Austin
 (D) Erasmus and Erigena
66. "इतिहासाचा विषय हा स्वतःच एक विषय आहे." असे कोणी म्हटले होते ?
 (A) ओकशॉट
 (B) हेन्री पिरेंन
 (C) बेनेडेट्टो क्रोसे
 (D) रॅनिएर
67. सामाजिक डार्विनिझमशी कोण संबंधित होते ?
 (A) हर्बर्ट स्पेन्सर
 (B) माल्थस
 (C) अॅडॅम स्मिथ
 (D) थॉमस ग्रॅशॅम
68. कुंठीत संस्कृतीच्या संज्ञेची चर्चा कोणी केली आहे ?
 (A) टॉयन्बी
 (B) हेगेल
 (C) मार्क्स
 (D) रॅंके
69. खालीलपैकी कोणाला मानवतावादाचा जनक म्हणतात ?
 (A) दांते
 (B) पेट्रॉर्क
 (C) हर्वे
 (D) सिसेरो
70. हे प्रबोधनाच्या युगाशी संबंधित महत्त्वाचे विचारवंत होते :
 (A) व्होल्टेअर व दिदेरो
 (B) फ्रेडरिक एंजल्स व कार्ल मार्क्स
 (C) सेंट थॉमस अॅक्वीनास व ऑस्टिन
 (D) एरॅस्मस व एरीजेना

71. Ferdinand Lassalle, a socialist leader, belonged to :
- (A) Germany
(B) Russia
(C) China
(D) Italy
72. In England slave trade was abolished in the year :
- (A) 1805
(B) 1807
(C) 1823
(D) 1833
73. Who was the first to use the term 'Third World' ?
- (A) Alfred Sawvy
(B) Morton Kaplan
(C) Marshal Tito
(D) Jawaharlal Nehru
74. The decision to convene a conference of African and Asian states at Bandung was taken in 1954 at the conference in :
- (A) Colombo
(B) Lahore
(C) New Delhi
(D) Singapore
75. In which year did the cold war come to an end ?
- (A) 1945
(B) 1961
(C) 1989
(D) 1992
71. समाजवादी नेता फर्डिनांद लसाल कोणत्या देशाचे होते ?
- (A) जर्मनी
(B) रशिया
(C) चीन
(D) इटली
72. इंग्लंडमध्ये गुलामाचा व्यापार यावर्षी रद्द करण्यात आला :
- (A) 1805
(B) 1807
(C) 1823
(D) 1833
73. 'तिसरे जग' ही संज्ञा सर्वप्रथम कोणी वापरली ?
- (A) अल्फ्रेड सॉव्ही
(B) मॉर्टन कॅप्लॅन
(C) मार्शल टिटो
(D) जवाहरलाल नेहरु
74. आफ्रो-आशियन राष्ट्रांची एक परीषद बांडुंग येथे भरविण्याचा निर्णय 1954 साली कोठे झालेल्या परीषदेत घेण्यात आला ?
- (A) कोलोम्बो
(B) लाहोर
(C) नवी दिल्ली
(D) सिंगापूर
75. कोणत्या वर्षी शीतयुद्धाचा अंत झाला ?
- (A) 1945
(B) 1961
(C) 1989
(D) 1992

DEC-10313/III

ROUGH WORK